

เรื่อง ในหลวงกับการเสด็จกำแพงเพชร ครั้งที่ 2 เสด็จวัดคูยาง

รายละเอียด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จพระราชดำเนินเมืองกำแพงเพชร เป็นครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2514 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสิริธร ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้ากฐินส่วนพระองค์ ณ วัดคูยาง อำเภอเมืองกำแพงเพชร และทรงถวายพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อเป็นทุนเริ่มต้นในการก่อสร้างพระอุโบสถหลังใหม่

วัดคูยาง ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สภาพเดิมของวัดเคยเป็นวัดร้างมาครั้งโบราณไม่น้อยกว่า 400 ปี เคยมีซากโบราณสถาน อุโบสถและแท่นพระประธานก่อด้วยศิลาแลง วัดเดิมชื่ออะไร ใครเป็นผู้สร้าง และสร้างในสมัยใด ไม่มีใครรู้ได้แน่ชัด แต่ทราบต่อมาว่าเมื่อราวสมัยรัชกาลที่ 4 ระหว่าง พ.ศ. 2394-2399 ได้มีการสร้างวัดขึ้นมาใหม่ในบริเวณที่ตั้งวัดเดิม ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เจ้าเมืองกำแพงเพชรได้เข้าร่วมทัพไปปราบเมืองศรีสัตนาคนหุต ติเมืองเวียงจันทน์และเมืองหลวงพระบางได้สำเร็จ จึงได้รับบำเหน็จเป็นเชลยชาวชาวเวียงจันทน์ ขมุ และยาง (กะเหรี่ยง) มาหลายร้อยครัวเรือน และได้จัดตั้งบ้านเรือนอยู่ตรามเขตนอกเมืองกำแพงเพชร และที่ปากคลองสวนหมากฝั่งนครชุม ชาวขมุและชาวยางที่เข้ามาปักหลักสร้างฐานมีศรัทธาในพระพุทธศาสนาจึงขออนุญาตต่อเจ้าเมืองกำแพงเพชร ทำการสร้างอุโบสถด้วยการขุดคูขนาดกว้าง 6 วา ลึก 2 วา แล้วเอาดินขึ้นมาถมพื้นที่ และยังเอาดินมาทำเป็นอิฐ กระเบื้องมุงหลังคาโบสถ์ วิหาร ส่วน

ทางด้านทิศใต้ได้สร้างหอไตรเอาไว้กลางคูน้ำ เพื่อป้องกันมดปลวกเข้ามารบกวนพระคัมภีร์ ด้วยศรัทธาอันแรงกล้าของชาวยางที่มุ่งส่งเสริมพระพุทธศาสนา ชาวบ้านเลยให้ชื่อวัดแห่งนี้ว่า “วัดคูยาง” (ยาง หมายถึง ชาวกะเหรี่ยง) เมื่อได้มีการก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ของวัดคูยางเสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2523 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระบรมมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. มาประดิษฐานที่หน้าบันพระอุโบสถทางด้านหน้า และพระนามาภิไธยย่อ ส.ก. มาประดิษฐานที่หน้าบันอุโบสถทางด้านหลังของอุโบสถวัดคูยาง ถัดมาวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2527 ได้ทรงพระราชทานนามพระพุทธรูปประธาน ซึ่งหล่อแบบศิลปะสุโขทัยหมวดกำแพงเพชร ขนาดหน้าตักกว้าง 6 ศอก 9 นิ้ว ว่า “พระพุทธวชิรปรากฏ”

วัดคูยางจึงถือเป็นวัดสำคัญแห่งหนึ่งของเมืองกำแพงเพชร ด้วยเหตุเพราะมีโบราณสถานโบราณวัตถุ และมีพระภิกษุจำพรรษาอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นวัดที่พระเจ้าแผ่นดินและบุคคลสำคัญได้เสด็จมาเยี่ยมเยียนอยู่เป็นประจำ ดังหลักฐานที่ได้มีการบันทึกเอาไว้ ดังนี้

เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2449 พระพุทธเจ้าหลวงได้เสด็จวัดคูยาง พระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต้น ได้กล่าวไว้ดังนี้ “...วัดคูยางมีลำคูกว้างประมาณ 6 หรือ 8 วา มีน้ำขัง กุฏิและหอไตรตั้งอยู่ในน้ำ แปลกอยู่ต่อข้ามคูเข้าไปจนถึงพระอุโบสถ ทางที่เข้าไปเป็นทิศตะวันตกด้านหลังหันหน้าออก ทุ่งมีพระอุโบสถหลังย่อมหลังหนึ่ง วิหารใหญ่หลังหนึ่ง ก่อด้วยศิลาแลงเสริมอิฐถือปูน หลังคา เห็นจะผิดรูป เตี้ยแบนไป หลังวิหารมีพระเจดีย์มีฐาน 3 ชั้น อย่างพระเจดีย์เมืองนี้แต่ข้างบนแปลงเป็นพระปราสาท เห็นจะแก้ไขขึ้นใหม่โดยพังเสียแล้ว ไม่รู้ว่ารูปทรงเดิมเป็นอย่างไร ในวิหารมีพระพุทธรูปต่าง ๆ ข้างจะดี พระครูเลือกไว้ให้เป็นพระ 4 ลีลา สูงศอกคืบกับอะไรอีกองค์หนึ่ง ต้นเดิมที่ไม่ชอบจึงได้เลือกเอาเอง 4 องค์ เป็นพระยืนกำแพงโบราณแท้ เช่น เขมรองค์ 1 พระนาคปรกขาดฐาน เขาหล่อฐานเดิมขึ้นไว้องค์ 1 พระกำแพงเก่าอีกองค์หนึ่ง พระชินราชจำลองเหมือนพอใช้อีกองค์ 1 กลับจากวัดหยุดถ่ายรูปบ้าง จนเที่ยงจึงได้ลงเรือเหลือง” ล่าสุดเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2551 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช พร้อมด้วยพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายา ได้เสด็จเป็นการส่วนพระองค์เพื่อเป็นองค์ประธานในงานพิธีพระราชทานเพลิงศพ ที่วัดคูยาง ปัจจุบันวัดคูยาง เป็นวัดอารามหลวง เป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยของพระภิกษุ สามเณรและเป็นวัดศูนย์รวมการปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดกำแพงเพชร และภายในวัดยังมีความน่าสนใจของโบราณสถานให้ศึกษาอีกหลายอย่าง อาทิ หอไตรกลางน้ำ วิหารที่ประดิษฐานพระประธาน คู่พระธรรม และเจดีย์เก่า และน่าจะเป็นเรื่องที่ดี หากจะมีการสืบค้นข้อมูลถึงผู้คนและภาพถ่ายเก่า เพื่อบันทึกเรื่องราวสาระดี ๆ และเอกลักษณ์ท้องถิ่นของเมืองกำแพงเพชร เอาไว้ให้คงอยู่ตลอดกาล

คำสำคัญ : ในหลวงเสด็จกำแพงเพชร

ที่มา : กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร. (2557). ประวัติศาสตร์เมืองกำแพงเพชร ยุค

หินปัจจุบัน (เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์และทบทวน เมื่อวันที่ 27-28 กันยายน 2557). กำแพงเพชร:
กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-02-18

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1286&code_db=610001&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology